

schilder- en beeldhouwkunstwerk van onzen tijd op dezelfde wijze ontstaat en dat voor het abstracte kunstwerk dezelfde beeldende principes gelden, dan zal het ons duidelijk worden in welke richting de beeldende kunsten zich gemeenschappelijk bewegen en waarin zij elkaar wederkeerig kunnen aanvullen : in de aesthetische overzetting van de materie, door verhouding.

Zooals tijdens zekere stijlperioden de verschillende vormen der beeldende kunst gemeenschappelijk één levenshouding belichaamden — hetzij die voortkwam uit de Religie (de Gothiek) of uit de Hoovaardij (de Renaissance) — zoo werpt de moderne kunst het verlangen en de mogelijkheid voor zich uit eener monumentale, samenwerkende kunst. Daarin bestaat het gemeenschappelijk ideaal der kunsten.

Het gevoel, dat de moderne kunstenaars moet verbinden, is de begeerte naar een volledige uitdrukking der *Beeldende Idee*.

Nu is het wel eigenaardig in dit verband op te merken, dat het beeldend bewustzijn van den modernen schilder als 't ware vanzelf in die richting wordt geleid ; met de vernietiging der perspectief door de kubisten en expressionisten, veroverde de schilder zich weder zijn rechtmatig eigendom : het Vlak. De heroovering van het vlak heeft de behoefte doen ontstaan naar het monumentale vlak op vlak te schilderen : de fresco-schildering in haar diepste beteekenis. Verder ontstond de oplossing van het glas-in-lood probleem, dat embryonaal in de traditie voorhanden was en in dezen tijd zijn volledige ontwikkeling vindt in de moderne glas-en-lichtkunst. Zoo vindt ten slotte de absolute schilderkunst haar volmaakte uitdrukking in de kleurige en vormelijke verwerking in het interieur.

Deze verwerking kan slechts dan volledig bereikt worden, wanneer de edelste der beeldende werklieden van onzen tijd, de volstrekt-moderne, van een *algemeen* stijlbewustzijn doordrongen zijn. Het dilettantisme der